

Užitkové rostliny VII

Vít Grulich

Rostliny přadné

- Vytvářejí vlákna, která lze spřádat
  - Vlákna na semenech
  - Svazky cévní
- Cenné vlastnosti:
  - Délka vlákna
  - Pevnost vlákna
  - Snadnost spřádání
- Zásadní význam má 8 druhů, nejdůležitější:
  - 1) bavlna
  - 2) juta
  - 3) konopí
  - 4) sisal

Agavaceae

- *Agave sisalana* – sisal
  - Víceletá monokarpická rostlina
    - Lýková vlákna
  - Původ: Mexiko
  - Pěstování: tropy, hlavně Afrika
  - Užití: motouzy, pytle, čalounictví
  - Také další druhy: *A. fourcroydes*

Agavaceae

- *Cordyline australis*
  - Strom
    - Lýková vlákna z listů
  - Původ: Austrálie
  - Pěstování: Austrálie, Nový Zéland
  - Užití: motouzy, lana

Agavaceae

- *Furcraea gigantea*
  - Víceletá monokarpická rostlina
    - Lýková vlákna z listů
  - Původ: Brazílie
  - Pěstování: tropy
  - Užití: obalové textilie, provazy

Agavaceae

- *Sansevieria cylindrica*
  - Vytrvalá bylina
    - Lýková vlákna z listů
  - Původ: v. Afrika
  - Pěstování: tropy
  - Užití: rybářské sítě, provazy, lana
  - Další druhy: *S. longiflora*, *S. trifasciata*

Agavaceae

- *Yucca australis*
  - Vytrvalá bylina
    - Lýková vlákna z listů
  - Původ: Mexiko
  - Pěstování: subtropy
  - Užití: obalový textil, provazy, lana
  - Další druhy: *Y. elata*, *Y. mohavensis*

Apocynaceae

- *Asclepias incarnata* – klejicha
  - Vytrvalá bylina
    - Vlákna z osemení
  - Původ: Jižní Amerika
  - Pěstování: tamtéž
  - Užití: vycpávkový materiál
  - Také další druhy: *A. curassavica*

Arecaceae

- *Attalea funifera*
  - Palma
    - Vlákna z listových pochev
  - Původ: Jižní Amerika
  - Pěstování: tamtéž
  - Užití: lodní lana, kartáče, rohože

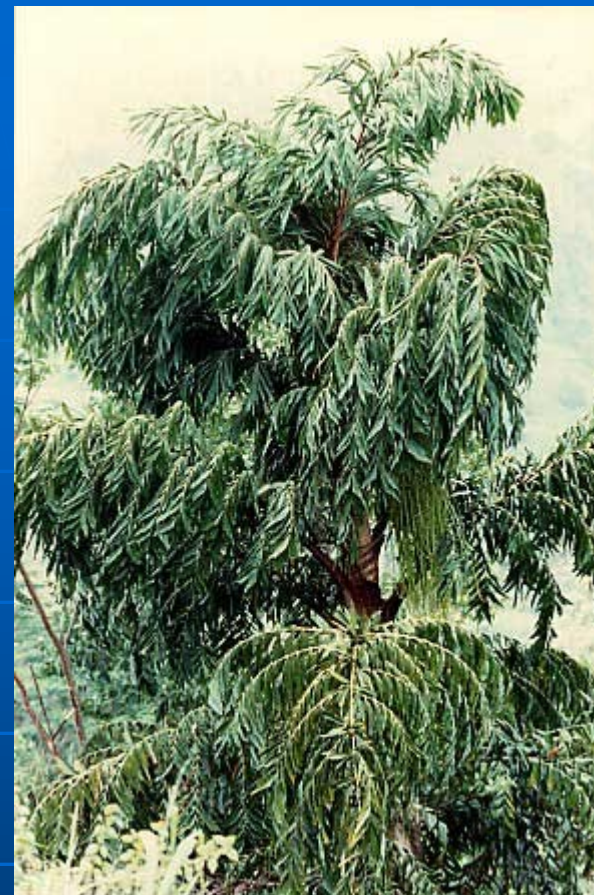
Arecaceae

- *Borassus flabellifer* - palmyra
  - Palma
    - Vlákna z řapíků
  - Původ: Afrika a j. Asie
  - Pěstování: tamtéž
  - Užití: štětky, kartáče, hrubší tkaniny

Arecaceae

- *Caryota urens*
  - Palma
    - Vlákna z listů
  - Původ: jv. Asie
  - Pěstování: tamtéž
  - Užití: lana, provazy, síť

Arecaceae

- *Sabal palmetto* - kitu
  - Palma
    - Vlákna z listů
  - Původ: Střední Amerika
  - Pěstování: tamtéž
  - Užití: kartáče, sombrera

Cannabaceae

- *Cannabis sativa* – konopí
  - Jednoletá dvoudomá bylina
    - Lýková vlákna
  - Původ: snad Asie
  - Pěstování: mírné pásmo a subtropy
  - Užití: krycí plachty, provazy, koberce, těsnění

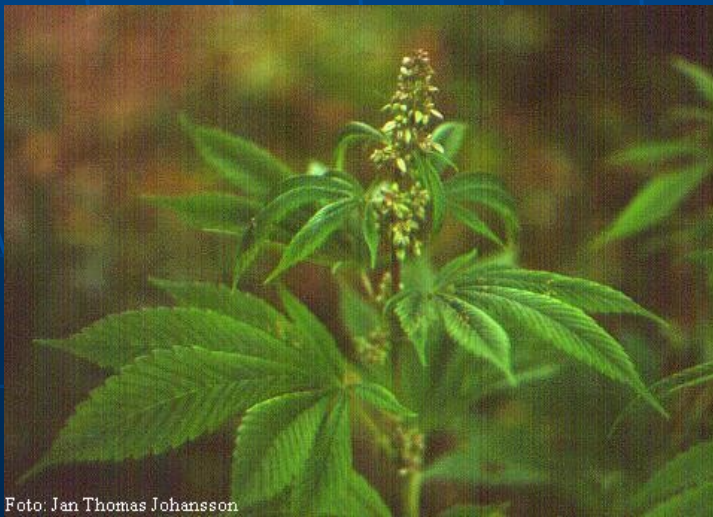

Foto: Jan Thomas Johansson

Cannabis sativa
Erowid.org (Photographer unknown)

Fabaceae

- *Crotalaria juncea* – bengálské konopí
  - Keř
    - Lýková vlákna
  - Původ: j. Asie
  - Pěstování: subtropy a tropy
  - Užití: oblekové tkaniny, provazy

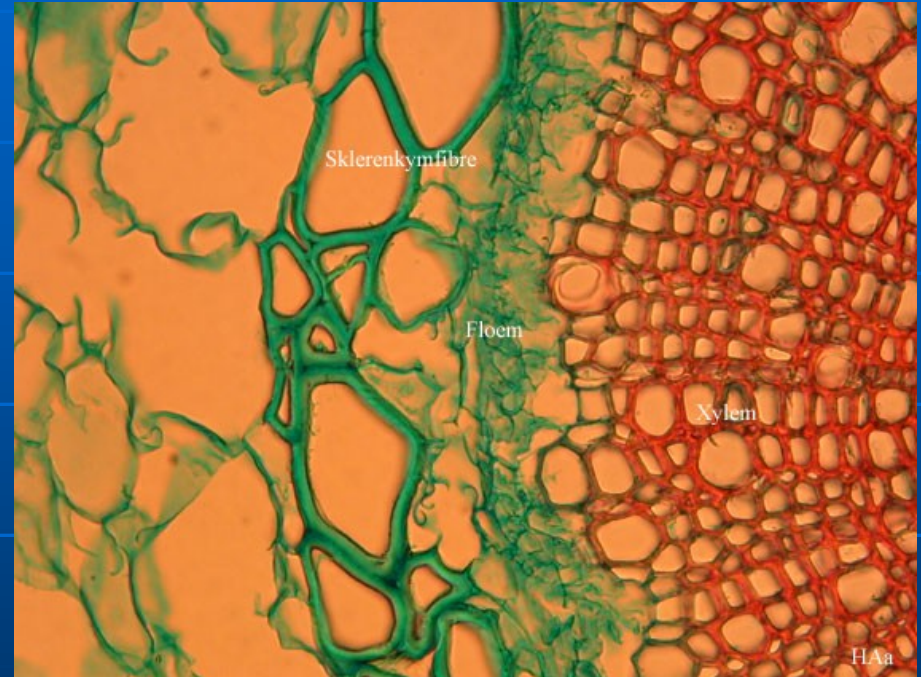
Fabaceae

- *Spartium junceum*
  - Keř
    - Lýková vlákna
  - Původ: Středozeemí
  - Pěstování: subtropy
  - Užití: čalounické tkaniny, provazy

Linaceae

- *Linum usitatissimum*
  - jednoletá rostlina
    - vlákna ze stonků
  - Původ: Blízký východ
  - Pěstování: mírné pásmo
  - Užití: oblekové textilie

Malvaceae

- *Abutilon theophrasti* – mračňák
  - Jednoletá bylina
    - Lýková vlákna
  - Původ: Jižní Amerika
  - Pěstování: Rusko, Indie, Čína
  - Užití: hrubší pytle, provazy

Malvaceae

- *Bombax malabaricum*
  - Opadavý strom
    - Vlákna z osemení
  - Původ: Indie
  - Pěstování: v. Asie
  - Užití: vycpávkový materiál

Malvaceae

- *Ceiba pentandra* - kapok
  - Opadavý strom
    - Vlákna z osemení
  - Původ: střední Amerika
  - Pěstování: tropy
  - Užití: izolační a vycpávkový materiál

Malvaceae

- *Chorisia speciosa*
  - Opadavý strom
    - Vlákna z osemení
  - Původ: Jižní Amerika
  - Pěstování: tropy
  - Užití: izolační a vycpávkový materiál

Malvaceae

- *Corchorus capsularis* - jutovník
  - Jednoletá rostlina
    - Lýková vlákna
  - Původ: Indie
  - Pěstování: tamtéž
  - Užití: pytle, čalounické tkaniny, koberce, provazy
  - Další druhy: *C. olitorius*

Malvaceae

- *Gossypium* - bavlník
  - Keře
    - Vlákna z osemení
  - *G. arboreum*: Indie
  - *G. barbadense*: střední Amerika
  - *G. herbaceum*: Afrika
  - *G. hirsutum*: Mexiko
  - Pěstování: tropy a subtropy
  - Užití: látky

Gossypium hirsutum L.

Malvaceae

- *Hibiscus cannabinus* - kenaf
  - Jednoletá rostlina
    - Lýková vlákna
  - Původ: Indie
  - Pěstování: Asie
  - Užití: pytle, čalounické tkaniny, koberce, provazy

Malvaceae

- *Sida rhombifolia*
  - Jednoletá rostlina
    - Lýková vlákna
  - Původ: z. Afrika
  - Pěstování: tropy
  - Užití: pytle, čalounické tkaniny

Malvaceae

- *Urena lobata*
  - Keř
    - Lýková vlákna
  - Původ: v. Asie
  - Pěstování: tropy
  - Užití: provazy, koberce

Musaceae

- *Musa textilis* - abaka
  - Víceletá bylina
    - Lýková vlákna z pochev
  - Původ: Filipíny
  - Pěstování: v. Asie
  - Užití: oblekové tkaniny, provazy

Poaceae

- *Stipa tenacissima* - halfa
  - Vytrvalá tráva
    - Lýková vlákna z listů
  - Původ: z. Středozeemí
  - Pěstování: v. Asie
  - Užití: obalové tkaniny, koberce, provazy

Urticeae

- *Boehmeria nivea* – ramie
  - Vytrvalá bylina
    - Lýková vlákna
  - Původ: Čína
  - Pěstování: v. Asie
  - Užití: stolní textil, ložní prádlo

Leaf Web since 2001
<http://www.leafvein.net>

Xanthorrhoeaceae

- *Phormium tenax*
  - Víceletá monokarpická rostlina
    - Lýková vlákna z listů
  - Původ: Nový Zéland
  - Pěstování: tamtéž
  - Užití: obalové textilie, provazy

